

ifjúság, mikor az ember a forradalomról, mint l'art pour l'art formájáról vélekedett, már eltűnt...

Szürke bácsi lett Graveból, akihez bármilyen időben jön az ember, mindig írni, vagy olvasni látja.

Brüsszelben az Université Nouvelles egyik termében hallottam Sene Hajt (Holzmann Jánost) először, az orosz anarchisták által rendezett egyik gyűlésen.

Akkor szürkére festett Krisztus-szakállt és hosszú haját viselt, eszímájára és dereka köré széles, vörös szalag volt csavarva. Ilyennek képzeltem el valamikor, gyerekkoromban az anarchistát s ez a különcködés most is hangulatomba kapott. Megismerkedtem vele. Huszonnyolc éves, szép, életerős legény volt és nemcsak külseje, de egész lelkivilága ilyen tarka romantikával tele.

Berlini zsidó szülőktől származott. Tanítóképzésbe járt és rossz regényeket írt. De igazi karrierjét egy anarchista izü irodalmi lappal kezdte meg, amelynek mecénása a híres homoszexuális és Duhring-propagáló dr. Benedek Fridlander volt.

Később a börtön elől Oroszországba szökött Sene Haj, ahol a zsidók és németek között az anarchista-eszméket terjesztette. Majd megvén spiritizta néikkel barátkozott meg, szeánszokat vezetett s valami mámoros perverzítés ragadta mindahoz, ami gyerekes esztalansággal volt összekötve. Ilyen óriási csinytevés volt: *utolsó, halál előtti levele*. Az egész külföldi sajtó foglalkozott az ifjú német anarchista tragédiájával s pár nap múlva kisült, hogy Sene Haj hazudott és legjobb egészségben sétál Zürich utcáin. Ugyan csak Zürichben Malasics, a magyar születésű anarchista lapját, a „Weckruf“-ot szerkesztette. Svájcban is kitiltották.

Párisban az Avenue de l'Opera közelében egy kis kávéházban találkoztunk újra, ekkor már borotvált arca és hosszú, fekete haja volt. A párisi német anarchisták gyűlésén beszélt. Épen kitörőben volt ellene a vihar, a szabó- és suszterlegények kényelmetlennek találták fantasztikus tevékenységét, no meg aztán Sene Hajnak akkoriban élnie se volt miből s így mondott be valótlan dolgokat. Hol lapcsinálásra, hol meg egy nyomorgó testvér részére gyűjtött garasokat.

Az elvtársak zúgtak, de ő hidegen ült a helyén és ekkor láttam meg az arcán egy esomó, a szenvedő embereket jelző karaktervonást. Mikor a vádak befejeződtek, felállt, én azt hittem, most egy hosszú lére eresztett demagógia következik. De nem így történt. Sene Haj cinikusan mosolyogva, kétszer nyakonütötte azt, aki legjobban vádaskodott.

Pár hét múlva megint találkoztunk, de ekkor már nagyon idegesen panaszkolta, hogy őt is utolérte az anarchista-romanticizmus tragikuma.

Sene Haj most egy, az egész életét tönkretévő dologra határozta el magát: utlevelet szerzett s mint német vagy magyar festőművész visszaszökött Oroszországba.

Egy hosszú ideig semmit sem hallottam róla, míg végre vagy öt évvel ezelőtt a Boulevard Porte Royalon talákoztam egy zongoraművész nő barátjával és ez beszélt el, hogy Sene Hajt végre sikerült Varsóban börtönbe dugni. Tizenkét évre van elítélve.

Tavaly decemberben Smitt Jenőnek egy, a lipcsei anarchistáknál tartott előadását hallgattam végig.

Smitt Jenő, ha nem is számottevő ember a német munkásmozgalomban, de vannak bizonyos körök, ahol nagy respektussal viseltetik vele szemben. És ezért már több alkalommal felvetődött bennem a kérdés, hogyan is volt lehetséges, hogy Smitt Jenő, ez az örökös metafizikára hajló ember magát anarchistanak nevezi s mint olyan, a magyar anarchizmusnak megteremtője legyen. Most is csak az tett kíváncsivá, ugyan mit is fog Smitt Jenő az anarchista munkásoknak elmondani. A gyűlésen kevesen voltak. Smitt

panaszkodva jegyezte meg nekem: Majd jövőre Budapesten, ott mindig sokan vannak az előadásomon. Régebben magam is voltam néhány ilyen budapesti előadásán. De azok bizony nem igen elégitettek ki. Folyton Krisztus magyarázásáról volt szó, annyira elvont színekkel, hogy ugyancsak jó fantáziájú ember kellett oda, aki a gazdag színekéből Krisztus halavány alakját kiválasztja. Ezen az estén is Krisztusról beszélt s voltak percek, amikor az ember csupa színvariációt hallott. Például: „Az emberben a világ fényét kell keresni. Az önmegismerés a világ-megváltás. Az ember önmagától önmagához ébredjen. Mi az új embert fogjuk megvalósítani.“

Az orgánuma még mindig oly üde, friss volt, mint a tizennyolc éves ifjaké s mindaz, amit mondott, úgy zúdult a hallgatókra, mint egy generális, vagy ideális inkvizitor széphangu parancsai.

Közben azt gondoltam: vannak emberek, akik már ifjúkorukban megéreznek valamelyes igazságot, de gyerekes nyugtalanságuk nem engedi meg, hogy az ki is forrjon bennük.

Régen, régen megérzett Tolstoj gondolat-szekerén egy eljövendő Krisztust és ő ezt anarchizmusnak nevezte és prédikált is róla, azóta azonban tanult, sőt nagyon sokat tanult. Fejtette a jövőt, de a multnak tökéletlen váza mindig vissza-visszajár a szeme elé, úgy, hogy ha Shakespeareről, Göthérol, Nietzschéről, Ibsenről beszél is, mindig ott világlik Krisztus, a megfjetetlen rébusz. Az ifju érzéséből egy vigasztalan életmunka lett: a vékony fonál egy emberöltőt kötött esomóba s ma Smitt csupán szép organummal, szép színekkel — nem igézetet ad az érzesnek, hanem a tudósnak: *metafizikát*.

Sz. E.

- Kistelek és Szeged. Csongrádmegye törvényhatósága február 28-ikán tartott közgyűlésében aként határozott, hogy az eddig a Dorozsmán székelő tiszáninneri járásba tartozott Kistelek község a csongrádi járásba, az idáig ugyancsak a tiszáninneri járásba tartozott Sövényháza község egész területe a Mindszenten székelő tiszántuli szolgabírói járásba osztassék be és a beosztás jóváhagyása iránt a magyar királyi belügyminiszter fölkérressék. Minthogy ezen határozatnak az a része, amely eddig a szegedi királyi járásbírói és szegedi királyi adóhivatal kerületébe tartozott ezen járásoknak e hivataloknak körzetéből való kikapcsolását s azoknak a csongrádi, illetőleg szentesi királyi járásbírói és adóhivatal körzetébe való beosztását kéri meg, Szeged város forgalmára sérelmes, másrészt a létező közlekedési viszonyok között sem általános, sem pénzügyi-közigazgatási, sem jogszolgáltatási szempontból sem indokolt, Lázár György dr. polgármester most fölhívta a tanácsot, hogy a márciusi közgyűlés elé terjesszen javaslatot az iránt, hogy a város a belügyminiszterhez indokolt fölirattal éljen és annak támogatása végett a város országgyűlési képviselőit is megkeresse. A polgármester ugyan ebben a tárgyban a város közigazgatási bizottságához is árt.

- Kinevezések a Szeged-Csongrádiban
A szegedi-csongrádi takarékpénztár igazgatósága legutóbb tartott ülésén Madár Imre cégvezetőt igazgatóhelyettesé, Szilber Dezső főkönyvelőt és Kulischich István főpénztárost pedig cégvezetőkké nevezte ki.

- A miniszter a siketnémákért.
A földmivélsügyi miniszter leirt a város-hoz, hogy a földmives családokból származó siketnémáknak 2000 koronát adott és ebből az összegből a siketnémákat a szegedi állami intézetben gondozzák.

- A partfürdő. A szegedi partfürdő részvénytársaságnak vasárnap délelőtt 11 órakor lesz az alakuló közgyűlése a város-háza dísztermében, amelyre a t. részvénye-

seket tisztelettel meghívják és okvetlen megjelenésüket kérik az alapítók.

- Önkéntesek utja. Elutaznak vasárnap a 46. gyalogezred önkéntesei. Planner Ottó kapitány és Horváth Gyula főhadnagy vezénylik őket Nagyváradra, ahol hat héti közös gyakorlatokat tartanak a 17. gyaloghadosztály összpontosított önkéntesei.

- A Közuti Vaspálya Részvénytársaság közgyűlése. Szombaton délelőtt tizenegy órakor tartotta huszonhetedik évi rendes közgyűlését a Szegedi Közuti Vaspálya Részvénytársaság. A közgyűlésen, amelyen a megjelent részvényesek 12000 részvényt képviseltek lovag Weiner Miksa kereskedelmi tanácsos elnököl. Rosenfeld Nándor vezérigazgató terjesztette a közgyűlés elé az 1911. évi zárszámadást, amely méltó tanúságot tesz arról, hogy lassan, de annál nagyobb eredménnyel és állandóan fejlődik. Elhatározta a közgyűlés, hogy a 234.658 korona üzemeleslegből a szokásos tartalékra és törlesztésre való levonások után 5 százalékos osztalékot fizet. Gondoskodás történt arról is, hogy jótékonyra és a tisztviselők dotálására megfelelő összeg fordítottassék. A közgyűlés elfogadta a jelentést és egyhangulag hozzájárult az igazgatóságnak ahhoz az előterjesztéséhez, hogy a Tisza Lajos-köruton a vonalat üzembe helyezték és a vágóhid-gedói vonalon a meneteket szaporítsák. A közgyűlés egyhangú lelkesedéssel köszönetet szavazott az igazgatóságnak, a vezérigazgatónak, az igazgatóságból kilépő Cicogua Charles, Heineman Daniel és Löw Mózes igazgatósági tagokat újra megválasztotta és egyhangú lelkesedéssel az igazgatóság tagjává választotta Rosenfeld Nándort, a vállalat kitünő vezérigazgatóját. A felügyelő-bizottság tagjaiul várhelyi Rósa Izsó drt, Redlich József drt, Oblath Lipótot és Janiet Lucient újra megválasztották és ezzel a közgyűlés, amelyet a vállalat székhelyében tartották meg, véget is ért.

- Kevés a hely a tébolydában. A budapest-lipótmezei elmeógyógyintézet igazgatósága régóta panaszkolja már, hogy mind sürribben fordul elő, sőt újabb időben szokássá vált, hogy a közigazgatási hatóság vidékről elmebetegeket szállít fel anélkül, hogy arra onnan engedélyvel bírna vagy az elmebetegek megfelelő okmányokkal lennének el látva. Ezért a belügyminiszter most fölhívja Szegedet, hogy szigorúan intézkedjék az iránt, hogy az előirt okmányok mindenkor beszereztesse, hogy az elmebeteg felvételére vonatkozó engedély az intézettől kikérressék és az esetben, ha a beszállítás halasztást nem tűrne, mindenkor távirati uton szerezzenek meggyőződést arról, vajjon a kizszemelt intézetben az elmebeteg felvétele céljából áll-e hely rendelkezésre?

- Egy szegedi szállótulajdonos halála.
Budapestről jelentik: Dala Károly, a szegedi Royal-szálló tulajdonosa, ma a budapesti Pajor-szanatóriumban meghalt. Dala javakorában, 47 éves korában halt meg. A szegedi Royal-kávéházat január 1-én vette meg, de nem sok öröme telt benne, mert rövidesen betegeskedni kezdett. Dala tíz évig volt Zentán szállótulajdonos. Legutóbb Kassán volt, ahol az Andrássy-szállónak volt a tulajdonosa. Mindenütt kedvelték a rendkívül szimpatikus szállótulajdonost s halála széles körben kelt részvétet.

- Egy pár lakeipő. Egy kis szurtos szegedi suszterinas megunta a csirizkenés előkelő mesterségét, valamifélegesen új mesterségre vágyott. Féltelesen gyerekes fantáziával, holmi detektív regények lázas érdekességeinek a hatása alatt szélhámos király akart lenni. A kis suszterinas le is tette a kalapácsot, otthagya a gazdáját és rövidke eszével kikomponált egy kis ravaszsgot. Nem nagy eset az egész, de végtelenül finom jellemrajza a ponyvairodalom emlőin nőtt gyerekek szektájának. Az eset így történt: Nyári József államvasuti díjnok lakásán beállított szombaton reggel egy szurtos